

LECTURA

LITERATURA, CIÈNCIES, ARTS.

Director:	Preus de subscripció	Dels treballs publicats ne són responsables llurs autors.
D. PRUDENCI BERTRANA	Girona . . . 1'25 ptes. trimestre	
Redacció y Administració:	Espanya . . . 1'50 " "	
San Josep, 4, Imprempta	N.º solt. . . 0'50 " "	

Primer amor

Matí de Pasqua granada. L'aplec a Vilerta era un encantament. El Mestre nou s'hi trovava amb el desig de sempre y amb l'ilusió brodada per els records y les esperances. Estrènyer mans amigues y conversar amb coterranis seus, era lo que li havia fet comparèixer, donantli ocasió de fruir de bellnou les inacabables belleses d'aquell paradís incomparable. La frondositat de la minúscola vall aon s'asseu l'aclofada ermita, era una delícia que li esponjava tot el cor.

Desde l'ombriu d'un castanyer revellit que rumbejava vestimenta verda, el Mestre nou contemplava'l quadre sempre igual, però sempre hermós, de la pagesívola festa: el serpejar de romeus pels corriols que de cent indrets menen al Santuari; les colles espargides preparantse 'l lloc y les vitualles; els trajos virolats y l'aire pintoresc de les dònnes; el florir de converses que li arribaven de tots els recons am parla castissa y encara no malejada; el festeig senzill, l'idili clàssic, teixit per la florida d'un any d'espera en la més suprema inquietut que apaibagaría la promesa formal a l'hora de les balles a la tarde; l'orgull de tantes matrones veient papellonejar tants cors entorn les flors de la llur maternitat, y per sobre de tot, aquell esclat de vida, veia y sentia 'l Mestre nou quelcom més que li posava el cor en festa: veia la naturalesa en exuberant esclat y sentia 'l perfum de la tradició tradit per els repics incessants de les campanes, per les canturies dels sacerdots de les veïnes parroquies y per l'estridencia d'una orquestra rural que li armonisava un bell cantar en les pregoneses de son ànima aquietada per el sublim conjunt.

Com un imà poderós, la Verge anava atraient tota la gentada a les seves plantes. No 's veia vivent en lloc, fòra dels guardians de cada colla y els contats ressagats que com escorrialles arribaren al planell de l'esglesiota; els homes am la barretina caiguda y el gec penjat a l'espatlla, brandant el bastó; les dònnes am les faldilles arregussades mostrant la vermella güelta y el mocador del cap deixat anar per sobre l'espatlla, y la mainada esbufegant de cansament. El temple bullia de gernació, y una flaire de pietat y de fe secular s'espargia arreu fins

a l'ombriu del revellit castanyer desde aont el Mestre nou contemplava y somnia-va. Ell hauria volgut fer cap entorn del trono de la Regina festejada, pera renovarhi sa devoció y, sobretot, cantar, barrejada la seva veu am la de tants devots, els goigs que li dictà allà en les albors de la seva adolescencia; però 's sentia privat d'abandonar aquell catifell d'herba flairosa, y seguía entendreit un rosari de records que li allargaven el somni.

La vall restà deserta: ni una ànima viventa la creuava; tot s'era aplegat dintre y entorn d'aquell rusc d'amor. Ara 'l Mestre nou fins sentia 'l soroll plorós de l' aigua de la font, fresca y regalada que desgranava sos planys entre folgueres y matolls de *miossotis*, la floreta blava de les grans quietuts.

Li torbà l' ensomni deliciós el fregadís de quelcom per les branques y matollades que en atofament luxuriós poblaven el paratge com una gegantina esmeragda; després el potejar acompassat d' un animal de tragí 'l feu posar en espectativa, passantli, al cap de poc, pel davant, montada en euga roja, vistosament cuidada, una dama jove, que en la reialesa de son selló de vellut vermell descobria a la pubilla d' algun casal major de la comarca, més encara per la companyia que duia: una serventa ja entrada en anys y un mosso jovenàs dels que fan honra al gremi, forsa delmat, degut a les inclinacions de la majoria de propietaris esterlocats per la vida de les grans poblacions.

El Mestre nou seguí am la mirada 'l grupo ressagat que 's fongué entre l' espessor de verns de la clotada, per tornar a sortir al planell del padró de l' ermita, aon descavalcà la montanyenca amassona, fentli d' esgraó ferm el lligat de mans y el genoll del mosso hardit. Abans d'entrar restà curts moments entretinguda en aplacarse les arrugues d' son vestit y arreglar l' esbulladissa de rossos cabells que cuidà prou d' empresonar en el finíssim mallat de sa matellina negra, quines ondes feien d' escaigut marc al perfecte òval de sa carona riolera.

Quin salt li feu el cor a n' el jove mestrel Aquells aires d' honesta desinvoltura li redordaven quelcom que de moment no podia precisar; y agullonat per el desig de contemplar de ben a la vora aquell perfil de bellesa jovensana, s' encaminà vers l' ermita, quina portada acabava d' engolir a la noia, a la que obriren pas am tota simpatia 'ls romeus del defora, apinyocats enfront la nau mig aclofada. Fentse 'l distret anà esmunyintse com llissona en mig dels grupus de devots fins lograr atènyer la llinda aon restà estintolat, cercant perfidiós quelcom que li interessava entre aquell rumboiament de caps. L' atmòsfera hi era carregada, asfixiant, lo que donava motiu als fidels pera mudar sovint de posa; en aital percassament sobtà uns ulls que inquiets l' esguardaven feia estona: dos estels de màgica claror en el cel d' aquella cara perfectament ovalada, a la que feia d' escaigut marc les finíssimes blondes d' una mantellina negra. El cor tornà a saltarli, però am batzegades més violentes. Si 'ls aires d' honesta desinvoltura d' aquella jova montanyesa li havien recordat quelcom que no podia avans precisar, la mirada que allavors l' abrigà, fentli abaixar la vista, aclarí 'l misteri, y una punyida li regirà l' entranya: La Núria!

Corglassat per aquell encontre, s'obrí enfront seu el llibre de records, y llegí desordenadament algunes pàgines, les que més sentor d' idili portaven y les que

sempre tenien el dó de ferlo meditar fundament. Oh aquell parèntesi d' entrada a la joventut, al deixar els càlids ensomnis de l' adolescència!

En tant l' ofici havia acabat y la nau revellida trontollava amb el cant dels *goigs* que devotament esgranaven els romeus de la Verge.

Puig de tots sou llum y guia,

y en tot mal consoladora:

Socorreunos nit y dia

de Vilerta gran Senyora.

Aquell broll de tornada de la terra acabà d' armonisar els sentiments del Mestre nou; tant, que quan tornà en sí ja l' ermita restava quasi deserta.

Sortí defora y el cegà l' esclat de festa. Quin aldarull de veus y de sorolls precursors de la dansa popular!

Esparpeià àvidament els ulls esperant trovar en algun indret a la que havia fet sotraquejar agosaradament la seva ànima tant combatuda. Sentia una mena de goig agredols, al ensemps que una fonda pietat per aquella flor boscana. Finí la dansa del mig jorn y tothom feu cap al lloc respectiu pera despatxar la mines-tra y pendre alè per la festa de la tarde, l' hore de les promeses y de tornarse realitat un munt de florides esperances. Per més que cercà y recercà, inútil fou tot treball. Anava a comensar el Rosari de la Verge, y s' encaminà a la capella am la esperansa d' aclarir l' enigma; y l' aclarí:—La Nuria de Solervell se n' es anada eixint d' ofici... fa, tu, que estrany? Ai mare! que 's torna orgullosa!—No l' esperaven a dinar les pabordesses?—Doncs, noia, ni paraula.—A tothom ha estranyat.

Aquests caps de conversa copsà 'l Mestre nou passant per entre un volarai de noies. Realment havia d' intrigar la conducta de la pubilla de Solervell en l' aplec de Vilerta. Ell no: de cop se li presentà lo violenta que era la situació de la noia en la festa camperola. Fins aleshores no ho vegé clarament.

No entrà a Rosari. La vista li pampalluguejava y les cames no 'l volien sostenir. L' ombra d' uns castanyers, quin solatge encatifava l' herba florida, el convidà a reposar. S' hi deixà anar, excusantse amb els companys, quins interpretaren son isolament continuat a la manera de sempre: l' estudi de les costums; l' encís del paisatge. Ni sospitarlo 'l drama que vibrava dintre aquella ànima inquieta y atormentada.

Y el Mestre nou reculà uné quants anys en el seu camí per la vida. Ja no 's trovava al aplec de Vilerta; no veia les colles de fadrins y fadrines passar enfront seu mostrant alegria y gaubansa; ni sentia la cobla que feia teixir al compàs de sos acords la típica sardana. Quan lluny de tot aquell florir de festa! d' aquell quadre de poesia rural, lo que afalagava sempre sa fantasia!

Era a Vic, la vella ciutat de montanya, en els comensos d' una carrera que no acabà, no sabia si per la seva sort o per la seva desgracia, però que li havia deixat una mena de recansa fonda. El darrer lloc aon s' havia hostatjat era una casa vella, vella, tocant al Convent-Colegi, o pensionat, de Germanes de clausura, de regla forsa rigurosa. En les mitjdiades de sol al hivern y tardor y en les hores fresquívoles a la primavera, solfa pujarsen al terradet amb el llibre de text, que ben sovint tencava pera deixar esplatjar sa fantasia de poeta novell. Moltes vegades li brodava 'l somni de poesia 'l picaroleig de rialles fresques que en el pati-jardí del

convent florien entre les tendres colegiales. Y ell s'hi encantava vergonyosament. D'entre tant galant estol, ne distingia una de carona riolera, ulls de màgica claror y cabellera rossa com manat d'espigues madures. Y va teixirne un de somni am tirat d'idili, fenthi de llensadores destres y lleugeres, les mirades de la rossa colegiala y les d'ell, plenes encara d'ignoscenta candorositat. Que sovint s'hi asseia en aquell teler pera seguir la tasca! De nit, de dies; al camp, a la ciutat; a l'aula y en el temple, veia enfront seu aquells ulls, dos estels de màgica claror en el cel d'una cara perfectament ovalada; tant s'havia emmirallat en aquell espill preuat. Y ella? Oh, ella! la sentia seva, ben seva.

Un curs, tot un curs durà, l'encís de les dues ànimes verges, arribant les vacanses sense que's còneguessin la veu. Solament ell li sentí quasi imperceptible al recitar una oració poètica en el dia solemne de despedida de Maig en l'iglesia del Colegi. Imperceptible, tremolosa, deliciosament velada per l'emoció de saberlo a n'ell present al acte.

Arribat el dia de deixar la vella Ausona per tota l'època d'estiu, contemplà la desfilada de colegiales, y no li faltà ocasió de vèurela al aire lliure, a la plassa en l'esclat del mercat, més concorregut que d'ordinari per escaures en dia de clausura de curs. Els pares o apoderats acudien a treure dels pensionats als nois o noies pera durlos a gaudir del repòs de les tasques escolars en la pau de les llars que ja s'anyoraven de rialles adolescentes. Sota les revellides voltes d'abaix, donant toms amb un condeixeble, se creuaren fondes mirades que no passaren desapercubudes al company, qui preguntà intrigat:

—Que us coneixeu am la Nuria?

—Quina Nuria?

—Home, la pubilla de Solervell. Veig que al trovarnos a mig tom us guaitau tant...

—T'ho dèu semblar, noi. Y escolta; aont es Solervell?

—Guilleries enllà. Un paratge tot regalat.

El curs següent ja no 'l feu a Vic. Aficions y entusiasmes juvenívols el dugueren a la gran urb. Quan la rossa colegiala, de retorn de la pairal, cercà desde el pati-jardí aquella mirada amorosa, hi trovà un altre rostre, uns altres ulls que la desilusionaren; però am tot li restà'l florir d'una bella y afalagadora esperansa. Y passaren dos, tres, quatre anys y... res! L'adolescenta colegiala havia esdevingut la xamosa pubilla, collidora ja, voltada sempre, en aplecs y festes, de juvenívols afalags que encara li feien coureuar am mes predilecció aquell amor quin record passejava pel gran caseriu de Solervell. Orfa de mare ja desde 'ls jèu anys, havia après a concentrarse en si mateixa, no deixant esbravar l'essencia de sos sentiments delicats, ni entre ses companyes, am cap de les quals contragué intimitat.

Era en plena estiuada, època de repòs en les tasques de ciutat, y, com de costum, s'en volà montanyes amunt, cap a la seva terrica a continuar l'estudi del idioma nostre, sobtant la cansó, la rondalla, l'adagi an els llocs aont influencies extranyes no hi havien entrat encara.

Feia una vuitada que amb el garrot al puny y el sarró a l'espatlla laborava

pels cims del Pla d' Arenes y sotalades de Castanyadell, havent pernoctat per les barraques de carboners y estellers d' isolats bosquerols, quan no per les masíes, sotjant a l' avi, al bover, a la porquera y al llogat. Duia 'l dictori ple y poca feina més li quedava, per lo que determinà seguir-la pels soleis y ubacs de la vall de Vilerta que ell solament coneixia de lluny.

Y emprengué la ruta a trenc d' auba, d' un dia clar. A Sant Andreu de Bau-cells tingué de ferhi llarga reposada, y quan se despedia del senyor Rector per fer cap a Malafogassa, ja eren tres hores de la tarde, adonantse que cap al sot hi havia espessa boirada. Al esser a mitja rebrincola ja no 's veia res. Se li esborrà el camí que per ell era nou, no tenint altre remei que vagar a l' aventura encadenat per la *sirena de montanya*. No acabava mai d' arribar al sotal aon devia trovar la casota y el revingut pont romà. Complertament desorientat s'aturà a escandellar entre aquell mar lletós y... per tot silenci, semblant que *la natura dormida deixés passar les hores vensuda per la boira*. Caminava d' esma a la bona de Déu, caient y alsantse, sostenint lluita forta am les branques dels arbres centenaris que li barravan el pas a cada moment. De cop s'adonà que pujava, mes; com que 's trovava encurriolat anà seguint fins al cim de tot. Quin espectacle aleshores! A son enfront se presentà una vall riolera y verdejanta, totalment desconeguda. La boirada no se 'n havia pas ensenyorit, guardant aquella pura diafanitat que li don una posta esplèndida. S' apropava la nit y calia arribar a poblat. Devallà y sos ulls toparen amb una masia gallardament asseguda entre regalats conreus. Quan arribava al portalàs de la llissa, finia l'enrenou del bestia y el mosso amb un manyoc de claus tencava portes.

—Bona nit, l' home.

—Bona que Déu ens la do.

—Soc gaire lluny de poble o d' hostal? Me soc perdut, y....

—Valguens Déu! Si aneu a Osormort dugues horasses, y si voleu arribar al hostal del Corp no hi sereu pas avans de deu hores. Son les nou aprop. El camí es esgarriadís. Altrement, podeu pas anar enlloc més.

—Si que....—anava a seguir, en mig de sa confusió, quan el mosso digué:

—Y bé: si volguessiu quedause...

—Oh, bon home, si 'm fessiu aquest favor! Els amos... podser...

—Entréu, entréu; avisaré a la senyora mestressa...

—Aon me trovo?

—A Solervell. Fa un mès que soterraren l' amo. Queda la pubilla sola; ventura del senyor oncle llur que porta 'l rem de la casa. Es home que se 'n fa supòsit.

—Solervell... Solervell... —Y esforsà la memoria pera recordar quelcom.

—El coneix a mossèn Hilari? Ara es fora. Ahir passà'l senyor Bisbe y l' acompanyà a Vic.

—No 'l conec. La senyora mestressa podser que la recordi. Hauria estada al colégi de... —No 'l deixà acabar.

—Oh, y tant! Era pitua quan hi anà y no fa pas molt que n'ha tornada; y que saventa! La Nuria! Si jo l'he vista nàixer! El dia que la seva mare, que Déu la perdó, entrava de mestressa aquí, jo hi venia de mosso. Entreu, entreu que l'avisaré— Y quedà sol en aquella entradassa, desde quin fons arrencava una escala

de pedra picada. La Nurial La Nurial! No hi havia dubte, no: era aquell amor primerenc, desseguida esborrat de la seva ànima pera omplir-la d'altres afeccions. Y entre la penombra li semblà veure aquells ulls, aquells dos estels de màgica claror en el cel de la seva adolescència.

Un crit, mig d'esglai, mig de joia, 'l sobtà en son encisament. Era ella, si, pro tota transformada, solament conservava aquells ulls que tant l'havien captivat. Amb son vestit negre, quin coll y punys ostentaven un ditet de punta blanca y risada, tenia un aspecte tot dolorós, tant devia haver sofert. Quina vetlla fou per andós!

En el moment confidencial, allà a la porxada y al clar de lluna, no tingué pas cor per mentirli. Sí, l'havia oblidada; mes que per altres dones, per ses aficions. Ella no que no havia oblidat. Li seguia 'ls passos; se feia prou arribar periòdics y llibres, aont hi trobava 'ls esclats de la seva fantasia, y fins s'havia adonat d'un retrat seu que, tret d'una revista ilustrada, finalment enquadrat penjava sobre 'l piano de la gran sala.

—Ho pensava que vindries... Però quan temps esperant! Aixís m'ha sobtat la mort del pare, doblantse la pena y la solitud. Que vegades t'he sentit a la vora. Per rara casualitat no 'ns hem trovat avants. L'estiu passat eres a Collsacabra, fa? Allà arribava al quart escàs de sortir tu del Belloc, aon dinàrem, tot anant a La Salut. L'esperansa de trovarte per algun d'aquells indrets encantats m'hi arà fent agradosa l'estada. Mes ail, quina tristesa al fer la devallada del Esquirol, de retorn a Vic, aont el senyor oncle 'ns esperava!

—Perdònem, Nurial! —li havia dit ell senglotant; y ella, enriolàntseli les faccions, s'apressà a respondre.

—Tu dèus perdonarme, per l'atreviment de forjar-me certes pretensions... Quina diferencia de la teva vida a la meva! Però escolta: Es cert que tan sospires per la vida de montanya?

—Oh, sí, Nuria. Odio la ciutat; mes les circumstancies me hi retenen. El dia que pugui arrencar el vol...

—Que te 'n priva? Digues. Amb el meu cor qui es ben teu, hi va aquest paratge que tu embelliries doblement.

Regnà 'l silenci. Les seves ànimes s'havien fos en una. La reina del silenci que am sa claror els acompanyava, fou testimoni de la prometensa aquella que segellà un bes castíssim en aquell front de neu. Ella no li pogué tornar. Y l'endemà al acomiadarse a la palanca de la riera, sota les nogueres velles, li havia dit tremolosa y confiada:

—Torna, sents? No tardis a venir pera recollir dels meus llavis el petó que ahir posares en el meu front y que 'l meu cor sabrà guardar.

Havia partit, passant altra tongada, llarga, podser massa llarga, allunyat de aquells indrets y bressolat per altres amors, per altres ilusions ja esflorades. Avui, en sa nova vida de mestre rural, tornava a trepitjar les terres anyorades. Tornava a reveure a la Nuria, de la que le 'n havia allunyat cert orgull de mal definir. Y ella fugia; fugia com que ja no li podés tornar aquell castíssim petó sense avergonyirse.

Els companys el despertaren del somni. L'aplec finia. La darrera sardana s'esbadellava a la llum del sol ponent; y al Mestre nou li faltà coratge pera esbrinar quelcom d'aquella vida que s'havia esmunyit de prop seu.

Y tant fàcil com li eral Allà on tothom coneixia a la pubilla de Solervell; però com altres vegades, com sempre, fou víctima de son apocament, de sa suprema indecisió.

Y va marxar de Vilerta ab una espina més al cor.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET.

Maledicció

JOANA... Joana...!

Un cop sord de magall, sobre la terra molla, ofegà 'l crid de feresa, que eixia treballosament de la gorja.

—Joana, aont ets?

Ella no pogué respondre; desde que havien entrat un terror, cada vegada més gran, anava paralisantli 'ls membres; una forsa superior, poderosa, que li tenia l'ànima presa, l'allunyava, un desvari de pesadilla, de la realitat brutal d'aquella acció y d'aquell lloc. Al oir els crids que semblaven sortir de sota terra, s'atansà a n' en Miquel, com una hipnotisada que obrés sense consciencia.

Un darrera l'altre, sonaven els cops sense ressó en l'atmosfera atapada, y la pluja, sempre contínua y quieta, repiquetejava monotonament sobre les lloses dels sepulcres.

A cada nova palada de terra, sentia la Joana com si li arranquessin totes les arrels que la lligaven a la vida. Afrec de son cos, el bras d'en Miquel pujava y baixava inquiet, am frenesí desposseit y aquell respirar anhelós de fatiga y torment li tresvalsava 'l cor.

¿Era ell, ell, el seu Miquel, qui l'havia arrossegada am tant grant torbellí de bogeria? ¿Ell qui portava la taca del pecat imborrable, a casa seva, per sempre.. per sempre...? Vensuda pel torment que la matava s'arrapà desesperada, en un resvetllament suprem de totes ses forces, al coll ferreny y suat del seu marit:

—¡Miquel! Som bojos, sens, ben bojos... Déu ens castigarà.. Fugim; me sembla que han d'alsarse, un a un, tots els que aquí dormen, per maleirnos am malediccions de mort...

—¡Calla bruixa!— li llessà ell en plena cara vibrant de rencunies.—¿No ho sabs que no't creuré? La vull, sí, la vull la vida de la meva filla; res me farà tornar en-rera, ni 'ls teus crids de paúra ni les teves amenasses d'infern... No's despertarán, no, els que aquí geuen, massa fort dormen... Y una rialla glassada, de terrible sarcasme, morí en l'espessor d'aquella nit fosca.

—Aixís no pod salvarse la nena—tornà a cridar la Joana—es un sacrilegi de

mals esperits aquest; Déu ens ho tindrà en compte y per tota la vida portarém el pes de la maledicció a sobre.

—¡Calla 't dic o t' aixafó aquí!... ¿Déu? ¿Déu? ¿Y perquè no me l' ha salvada avans? Poc el temo ara ¿Mes en vols de càstics? Un darrera l' altre iran morintse tots, tots, els nostres fills, consumits sense malaltia!...—Callà y tornà a rependre son trevall am més furia encara. La Joana èrica davant seu com un espectre, desfets els xops cabells sobre l' esquena, brillants els ulls, semblava una visió de mort, sorgida d' aquelles miserables tombes.

Tota llur vida de trevalls y esforços; tot el goig de joves, havia vingut a parar en allò? Tres anys feia que durava aquell martiri; en poc temps s' en anaren el més gran y el més petit dels seus fills, y ara la nena, tant grassa, tant xamosa, de dos mesos ensà geia en el bressol, perdent la carn a grapades, y fonétseli les galtes com si fossin de cera... ¿Embruixats? També ho arribà a creure ella, alguna volta, veient tanta desgracia; mes ara no, en aquest moment la seva consciencia de cristiana se revoltava en un crid poderós de l' ànima; sacrílegues y crudels com mai, sonaven en ses orelles les paraules sinistres d' aquella vella condempnada: «Sols fregant, amb el cor d' un infant no tantejat, els peus de la seva filla, podràs rompre l' embruixament que te la mata.» Y en un darrer espaume de dolor tornà cridar fort, per ofegarles:

¡Són coses del dimoni, Miquel, coses del dimoni!... Tots ens condempnarém... Tombà 'ls ulls en baix y el terror li feu girar la cara. Al fons del sot, una cosa blanquinosa, mig podrida, clarejava entre l' color fosc de la terra, y una bravada d' humitat y descomposició s' espargí per l' aire.

—Ajúdam—feu imperiós, en Miquel.—¿Per això t' he dut? ¿Perquè m' esveris amb els teus xiscles de por?

Suplicà llavors ella: no, aquell sacrilegi no podia consumarse; l' horror de tal aberració anava agegantantse cada cop més; ells eren bons, eren cristians y aquells trafics am bruixes y encantaments, li apareixien infernals, sinistres, prenyats de ombres torturadores, en les negrors d' aquella nit passada al cementiri, en que li semblava apoiarse a la mort, al dintell d' un més enllà ple de misteri y d' amenesses... Mes en Miquel foll, en sa perseverancia de convensut, no escoltava, no sentia; reclamava la salut de sa filla, res més. ¿Condempnase, que hi feia? L' haguera dada bé prou l' ànima, a cambi d' aquella vida tant amada.

La Joana se sentí presa per uns brassos de ferre y caigué de jonolls a terra. Tremolosa d' angoixa, anava aixecant, automàticament, les fustes mig podrides de la petita caixeta blanca que a cops de martell en Miquel desclavava.

—¡Ah!—feu aquest, amb una agitada satisfacció d'ubriac... Y la lluna, una lluna esblaimada, de posta, eixint d' entre les negres taques de núvols, que embrutien el cel, iluminà, amb un raig apagat, una petita massa informe, flonja y violada.

.
camps enllà tot era silenci y el cel negre esdevenia ara més impenetrable.

En Miquel y la Joana corrién sense esma, com si quelcom els perseguís, com si fugissin d' una fatalitat inexorable.
. Al arribar a casa res; la porta closa, la petita ratlla de llum de l' escletxa y a dins silenci. La Joana trucà, tornà a trucar am desesper; a

l'últim el forrellat corregué, poc a poc, grinyolant, y en Joanet, amb els ulls tots badats y els membres tulits, aparequé davant la porta.

—¿Dormies mala pessa?—li cridà la seva mare; y apartantlo d'una empenta volà al bressol.

—Nena, nena. ¡Angel meu! ¿Que no 'm sents?—y exaltada s'hi atansà, l'apretà am follia, cridantla y secsajantla, clavantli les ungles en la cara, pera desvetllarla... tot inútil, el petit cos sense vida restava esllanguit entre 'ls seus brassos, fins que ella, en una convulsió afrosa de tot son esser, el deixà caure, y amb un esquixador crid de: «maledicció», que sotmogué la petita casa, rodolà per terra sense sentits...

En Miquel, am la criatura freda entre les mans, tallava bocinets d'aquell petit cor, que havia portat dins del mocador, y anava fregàntelshi, amb obstinació de boig, per les mans, pels peus, per tot el cos, plorant y rient a l'hora amb els ulls envidriats y les mans crispades...

Y el llum d'oli sec, amb el ble recremat, omplia de fum y fortor la miserable estada que poc a poc, anava enfosquintse, mentres en Joanet, sense comprendre, senglotava arrupit vora sa mare.

ROSER DE LACOSTA.

El Cornamusaire

V AIG a donar l'adeu a la companyona de ma vida, la dolsa poesia. Per què cantar? Per què escriure més? Mos dits s'han envellit sobre les cordes de l'arpa y ja's cansen de servir; l'arpa mateixa, la darrera volta que l'he polsada, entre murmurius y sospirs neguitosos me semblà que'm deia prou. Vaig, doncs, a donarli la darrera abraçada y a penjarla aont esperi que vinguen a desvetllarla dits més tendres y inspirats. Prou ja de versos místics; prou de poesies guerreres; prou d'himnes a la patria; prou de càntics a la fe. Adeusiau, cançons de primavera; ja no emmelareu mos llavis altra vegada, ja no fareu batre les ales del meu cor. El maig y abril tornaran mil y mil vegades, però no tornaran ja per mi; portaran molts cistells de flors belles y oloroses, mes totes les abocaran en altres hortes. Els arbres de mon jardí no tornaran a florir, els gafarrons que hi niaven cada primavera no hi tornaran a niar, y els rossinyols que hi cantaven no hi tornaran a cantar. La grisa tardor ha esfullats mos roures y mos admetllers, y les arbredes s'han vestit de dol, y les montanyes, emblanquides avui amb algún bri de gebre, esperen esfereides la neu del hivern que s'acosta. Les corrandes de caramelles, els set goigs de la Verge que cantí de porta en porta fa tants anys el Dissapte Sant després del toc de Gloria, volaren lluny, lluny y per no tornar. Ma Pasqua es passada fa temps, y sols espero celebrar en el cel aquella Pasqua que no s'ha d'acabar mai més. Si allí's canta, allí tornaré. Assí en la terra, adeu per sempre cançons y poesia.

Això'm deia jo a mi mateix fa una estona, amarguejat per les onades de la vida, doblegat y abatut per els vents de la tribulació. He sortit de ma cambra reclosa y ofegada, y travessant la Rambla, gran y remorosa arteria de Barcelona, enfi 'l carrer de Tallers pel cantó de la ciutat en que 's veuen més aprop la verdor dels camps y la blavor de les montanyes, y sobre tot la del cel aconsoladora. Desitjava respirar aires purs y lliures y tréurem d'aprop l' *spleen* que provinent de diverses causes que voldria oblidar s'anava ensenyorint de mí y'm lligava de peus y brassos, de cos y d'esperit.

Passant Tallers amunt per davant el carrer de Valldoncella, vegí sortirne un galleg de barba blanca y de figura venerable, coronada per la montera, tocant meravellosament l' enserellada cornamusa, am les caramelles o gralles damunt l' espatlla, com s'estila en les vores del Miño. Me semblà que sortia poc content d'aquell barri trevallador en que les seves tonades no haurían sigut gaire enteses y am prou feines sentides. Quan, decantantse pel carrer de Tallers amunt, vegé en les finestres del Hospital militar gorres de quarter, sa fesomia s'animà, sospitant que tal volta hi hauria allí dins algú que l' entengués. Reinflà la cornamusa que s'amagria per moments y abaixava esllanguida l'espigueta, y tocà un d'aquells aires que, germans de la Muñeyra, fan plorar als anyoradissos fills de Galicia. No sé si n'hi hauria algun que plorés, mes a mí aquella estranya y melancòlica armonia'm feia tornar als temps ditxosos de l' infantesa, me retreia els senzills contrapassos de la plassa del meu poble y el vell cornamusaire de gambeto y barratina vermella que aclucà'ls ulls sense que ningú volgués apendre son ofici; me recordà mos pares y mos germans, que al cel sien, y mos companys, que jauen aprop d' ells en el mateix cementiri, y 'm vingueren les llàgrimes als ulls.

Ei pobre joglar després de tocar la tonada podser millor de son repertori, aixecà'ls ulls a les finestres del Hospital per si'n baixaria sino una paga, una mostra d' agraiment, una almoina, que per petita que sia ajuda a esperarne una altra als pobres de Jesucrist. Mes endebades. Ni del Hospital ni de les cases veïnes n'ha baixat ni una trista moneda de cinc cèntims. Lo que n'ha baixat es un crid de *Fuera, fuera*, que ha fet girar estranyats a uns nois que venien d'estudi y ha fet barbotejar a uns bastaixos que carregaven una conductora, y a mi m'ha fet estremir de pena y indignació.

El cornamusaire no es pas de fusta: prou s'haurà adonat del insult, que li ha caigut com una pedra sobre'l cap, prou l' haurà sentit com una punyida en el fons de la seva ànima; mes, avesat a la lluita de la vida y fet de petit a les males anyades, ha seguit Tallers amunt inflant la cornamusa y sense mudar de tonada, talment com si hagués sentit ploure; esperant tal volta que al girar la cantonada se li giraria també 'l vent de la fortuna.

Aquell acte de fermesa era una repremsió per ma debilitat. Aquell home tan senzill que provablement no sab de llegir, té més coneixement del món que jo y per això'l tracta amb el menys preu que's mereix. La seva serenitat impertorbable 'm deixa avergonyit y confós, més y millor que si m'hagués llegit un capítol de la Imitació de Jesucrist.

Jo he presa aqueixa inesperada llissó com a vinguda a mans de la Providencia y sense necessitat de veure camps y montanyes, m'en he tornat a casa curat de

spleen, penedit d'haverme volgut despedir de la poesia, ignocenta companya, de ma vida que tant bé m'ha fet, y am ganes de reconciliar-me ab la lira si algun raig d'inspiració Déu m' envia en ma vellesa. «Coratge doncs: avan hi fòra»—m' he dit a mi mateix.—«Cantem encara: qui canta sos mals espanta. *Exurge gloria mea; exurge psalterium et cithara.*»

† JACINTO VERDAGUER.

Bibliografia

LES últimes vestales.—Novela per Yolanda, marquesa de Plattis.—Versió espanyola de Rosari Sacosta.—Il·lustracions den Josep del Castillo.—Ramon de Araluce editor Barcelona.—Heusaquí un bonic llibre que 'ns ha sigut amablement enviat y del qual nosaltres no podem parlar am l' extensió que aqueixa novela de la coneguda escriptora italiana es mereix.

Yolanda quin temperament esquisidament aristocràtic ha produït tantes belles pàgines plenes d' encant y finesa y que am la seva exquisida percepció ha lograt teixir de nimietats psicològiques la trama senzilla y dels drames íntims que són objecte predilecte de les seves narracions, am les «Últimes Vestales», una obra acabada, interessant y emocionant.

En les «Últimes Vestales» es desenrotlla un interessantíssim problema social y podríem dirne pedagògic, la narració es tràgica, però sense que sotraquegi l' ànim del lector, al contrari; l' envolta en una dolcesa exquisida, fentlo participar de tots els sentiments dels personatjes que 's velluguen fermes, acusadament dibuixats, davant els nostres ulls. Hi ha en aquelles pàgines detalls mínims que comouen profundament, gestes y descripcions d' una plasticitat impossible de superar.

La traducció es una d' aquelles traduccions d' *anne*; no es pas feta en fred; sense participar de l' admiració que causa l' obra, y sense altre esperó que l' idea de finir prompte la tasca. Hi ha, s'hi veu, un amor de dòna envers una altre dòna, y qui sab si una ànima que endevina a una altra ànima. El llenguatge serva la mateixa flexibilitat, la mateixa precisió, la mateixa tendresa femenil de l' original. Fins recorda aquell sonor desdoblament de les paraules que en l' italià de Yolanda devé una ubriaguesa. Rosari Sacosta deù sentir per l' autora del «Amor Silencioso» lo que cal que senti lo traductor un respecte molt semblant a la veneració.

Nosaltres contestém avui senzillament am llealtat, l' immillorable impresió causada per la recent lectura del llibre, un altre día encara tal volta insistirem ja que per desgracia no soxintegen les ocasions de poder parlar amb elogi d'una traducció, sobre tot ara, quan encara omplena nostre cor l' amargura de veure com ha sigut tractat el gran Ruyra per l' *ironista* Carner am motiu de la publicació en la biblioteca Domènech de la preciosa noveleta Jacobé.

Nostra anatema sobre 'ls desaprensus y nostra felicitació a Rosari Sacosta per son respecte en vers Yolanda, admirable psicòlega italiana.

La flama

L: Els meus volers.

I

Jo vull alsà una llar, sobre la pols del món.
Jo vull alsà una llar, y tu en seràs la flama.
Oh tu qui ets resplendent, y dus en lo pregon,
la llantia del amor que al meu amor s' inflama.

No sents cantà 'ls aucells?... Ara es el temps mellor.
Sobre la pols del món jo hi vull plantà una flor.
El món es desolat, per la maldat del home.
Jo hi vull plantà una flor, y tu 'n seràs l' aroma.

Damunt els oblidats camins que jo he seguit,
hi vull alsà una llar de cara al Infinit...
y guarnirem ses portes de llanties flamejants,
perquè de lluny la vegin els pobres caminants.

Y al mig hi seràs tu, car tu ets la llum y el foc;
y al teu entorn, amor, les coses pedran lloc.
Y el radi de ta llum, seran tots mos poders...
que 's perderan enllà dels finestrals oberts.

Flor de claror oberta dins l' ombra de la nit.
Far resplendent damunt el mar del Infinit...
Per sobre les tristeses d' aquesta plana morta,
vindran els caminants fins a trucâ a la porta...
y escoltaran a fòra, porucs d' haver trucat,
com canta en el silenci la nostra potestat.

II

Quan entri 'l caminant, preguntaràs que oïa...
—Sentia un sorpirar, no sé lo que sentia.
Sentia un gronxament com el gronxar d' un brés,
Sentia unes paraules que quasi no hi entés,
prô que les sento a dins, que es com mellor s' entén,
y m' iluminen tot, y 'm torno resplendent..

—Demà quan m' eniré per quèts tristos camins,
jo m' enduré la llum que m' heu deixat a dins.
Y serà flor de llum en l' ombra de la nit.
Far resplendent damunt el mar del Infinit.

—Per sobre les tristeses d' aquesta plana morta,
vindran els caminants fins a trucâ a ma porta...
y jo 'ls daré la llum com me l' heu dada a mi,
y ells seran resplendents damunt el seu camí.

Y aixís; fins que aquest món que viu en fosquetat,
sia tot resplendent de nostra claretat.

No sents cantà 'ls aucells?... Ara es el temps mellor.
Sobre la pols del món, jo hi vull plantà una flor.
Flor de claror que s' obri dins del ombriu pregon.
Flama d' amor que s' alci sobre la pols del món.

JOAQUIM FOLCH Y TORRES.

El Temple que naix

DART defora de la ciutat, en un d'aquells indrets ont, indecisa entre l'aglomerarse de les indústries y l'aixamplarse dels barris dels rics, serva encara l'encís del camp entre poblats, allí, com florida de pedra en l'oasis, vá alsantse un temple.

Sembla que s'alsi ell tot sol, com arbre que creix am lenta magestat. Y per tal el deuen pendre els aucells que nien y volen cantant entre ses agulles de pedra, que 's llensen ja altíssimes del macís, encara confós, de la

nau cap al cel; per arbre ont han niat ja moltes generacions d'aucells que ja passaren, y que han de veure passar moltes generacions d'homes, avans de aquella primera que podrà aixoplugarse devall de sa copa ja formada.

El caminant, tot acostantshi, se sent corprès y li sembla allò un enderroc dels segles que dura, colossal, dels temps passats; mes, al veure que lo imponent d'aquella aparenta ruina no es sinó la grandesa d'un naixement, el pit se li aixampla en un pressentiment d'eternitat.

S'alsa y s'estén sense fi aquell temple al través dels

anys, y no vol dir encara el secret de la seva altura ni de les seves proporcions. Se desplega com una forsa natural irresistible, absorvint tota mena d'elements, de treballs, d'obstacles, de somnis y de realitats, emportantsho tot confós en la sola enormitat del seu vol cap al cel.

Barcelona.—Iglesia de la Sagrada Familia.—Un detall.

¿Qui 'l va somniar perquè aixís naixés? ¿qui va recullir sos primers medis? ¿qui va imaginar son cos? ¿qui l' aixeca? ¿quines vides s' esmersen en crearlo? Per totes aquestes preguntes, una sola contesta: la Fe. La fe en lo de dalt: en aquest ardor s' hi consumen tantes forces, que en sa resplandor els noms desapareixen; però res hi es perdut. La fe, annòima y humil en un regne dels cels, aixeca un temple per les generacions futures en aquell oasis, en mig de la gran ciutat.

El temple naixent ja té un portal: no té porta ni teulada, però ja té un portal que mira cap als barris dels trevalladors. No pod encara aixoplugar, però ja 'n fá l' acció; ja convida a entrar, y aixó que tampoc té encara clos. No hi fá res. Tot just naix, y la convida. Convida les generacions presents a comunió am les generacions que han de venir, am les que han d'omplir les futures naus de futures oracions.

¿Cóm seran les naus? ¿cóm seran les oracions? ¿quin só tindran els cants en la grandiosa caixa de pedra? ¡Qui sab...! Però el temple ja convida, segur de la comunió amb aquella fe més alta. Convida el portal, guaitant cap al barri dels trevalladors.

Aquest portal es meravellós. No es pas arquitectura, es poesia: vol parlar. No sembla pas una construcció dels homes. Sembla la terra mateixa, la pedra, esforsantse en perdre la seva inercia y volent y comensant ja a significar, a donar confosament imatges, figures o semblances del cel y de la terra, amb una mena de barboteig de pedra.

Es un barboteig de pedra volent dir: Nadal. Allí les besties més humils de la terra, amb els àngels del cel, y ab el rematge dels boscos, y am la tosca de les grutes més profundes, y els símbols rústics de les idees més altes, forcegen per véncer y desembrassarse de la penya on dormien sense forma, y la vencen y 's configuren y apareixen cantant la creació com un acte d' eterna renovació, com un Nadal etern. Desde les pesades tortugues que ab prou feines se destaquen de terra com mitg aixafades sota el pes que aguanten de tot, fins a les místiques palmes triomfants en la altura, tot sembla que contempli al Jesús, al infant qui acaba de nàixer, al etern Infant que naix sempre.

Aixís s' aixeca 'l portal de Nadal, guaitant cap al barri dels trevalladors. Al damunt seu més enllà, no hi hà res acabat encara: el cel blau, els camps, el sol, el vent y els aucells coronant, am l' alegria de llurs cants y llurs vols, la lenta formació del temple.

¡Ai! ¡Encís de la formació indefinida! Jo comprenc això que 'm diu aquest home que es el qui més ha posat de la seva vida en la construcció del temple, de que ell no desitja véurel acabat, y que deixi humilment la continuació de l' obra y l' acabament als que vindran darrera d' ell. Sota aquesta humilitat, hi há com l' èxtasi d' un mistic y també 'l deleit d' un artista molt fi. Perquè, ¿hi há cosa més bella ni de més pregon sentit que 'l consagrar tota una vida a una obra que há de consumir moltes vides que encara estan per venir? ¡Quin menyspreu a tota vanitat, quin repte al temps y a la mort, quin aven d' eternitat!

¡El temple que no 's clou mai, que esta sempre formantse; que no acaba de tancar la seva volta a la blavor lluminosa del cel, ni les seves parets als vents, ni les seves portes al atzar dels passos dels homes, ni els seus tornaveus a les remors de la ciutat ni al cant dels aucells! ¡El temple que constant espera els seus altars, dolint am perennal fervor la presència de Deu en ell, alsantse sempre envers l' infinita altura sense arribarhi mai; però sense perdren tampoc l' amorosa esperansa! ¡Quín bell símbol per anàrsel trametent e's sigles els uns als altres!...

J. MARAGALL.

Fables, apòlegcs, llegendes, contes o lo que volgueu

I

De com s'inventa l' humilitat

(CONTE HELÈNIC)

EREM en temps dels falsos déus, o poc després. Pigmeu era molt curt de talla. No obstant, li agradava mirar per dessorre'l cap dels altres. Y no podia: era tan petit!

Y va assolir la terra helènica y les vores del Mediterrà, aont els homes eren grans y forts y miraven vers les altures. Aixís que tenien ús de raó ja eren tan alts, que miraven per sobre del cap del seu pare y fins del seu mestre.

Y a Pigmeu això no li va pas agradar. Pera ell ho hauría volgut, però... era curt de talla!

Y en sa desesperació, va imaginar un medi pera lograr el seu objecte.

Va esperar; y va esperar el temps en que predominessin els xerraires, els enraonadors, els oradors de la plassa, y que's parlés molt de virtut sense tenirne gaire; y allavors Pigmeu va inventar una nova virtut que prompte, am l'ajuda del verb, va proclamar principi fonamental de tota societat humana, regla de moral y salvació del home:

«Tot el que sigui més gran que Pigmeu deu abaixarse fins arribar just a la seva linia visual. El sobressortir es una desmasía, un pecat, un crim, una falta al dret d'altri. L' IGUALTAT deu regirho tot. Y pera que ningú's propassi, la gran virtut deu esser el no creures mai que s'es res, encara que un se cregui bo pera tot, sens esserho.

Desde allavors tothom se va encorvar a forsa d'aital virtut, que HUMILITAT va anomenarse. Y a ningú li fou dispensat alsar el cap sobre la petita virtut que'l rodejava. Y al que s'alsava tots se li tiraven a sobre y el posaven a la vergonya pública, amb un cartell que deia «PER CRIM DE SUPERBIA» y que volia dir «Aquest famosa a Pigmeu.» Y d'aquest crim, en temps de Pericles y avui, després de la gran Revolució, s'en diu DIGNITAT.»

—Nedeu bé?—preguntava en el Pireu, Pigmeu un dia a un mariner.

—Psè! Aixís, aixís!—respongué aquest que ja era virtuós de la petita virtut, es a dir, humil, malgrat a esser el primer nedador de les costes gregues.

—Teniu talent?—Pigmeu preguntava a un que 's passa les hores estudiant la Naturalesa a l' escola de Jonia.

—Si! -li va respondre l'altre, que efectivament era un home de talent y per tant deia la veritat, tal com qui diu soc ros, o soc moreno.

Més un virtuós de la petita virtut, un humil, un Parent de Pigmeu que passava va exclamar:

—Aquest desgraciat es un presumptuós!—

Y un sofista que va sentirho, va demostrar a la plassa pública que aquest sistema de virtut té tres ventatges pràctiques:

Primera: En dient «Aixís, aixís», la gent ja entén que s'en té forsa sense que un hagi de dirho.

Segona: Aquesta resposta virtuosa, ja que es humil, transforma en amic a Pigmeu, que us hauria sigut un enemic implacable.

Tercera: Am tal manera de parlar un no't compromet a res. Si no'n teniu, ningú us tirarvos res encara.

Y Pigmeu està content y us alaba sempre. Y's compleix la santa llei de la Igualtat que tant agrada a *Demos*. Y amb ella *Demos* se torna parent de *Pigmeu*. Y ningú creix ni res se diferencia.

—Y así se pasa la vida,
y así se viene la muerte,
tan callando!—

respongué al cap de molts segles un trovare del bell mig de Castella, dit Jorge Manrique.

II

El consell del ermità de Siva

(LLEGENDA INDIA)

AL Saptá Sindu hi havia un home molt ric que viatjava molt. Estava carregat d' or, d' argent, de perles y de pedres precioses. Era'l més ric y el més poderós de Kapilavasthu. Tement que'ls lladres el robessin, se va proveir d'armes maravolloses: sabres que tallaven un vel enlaire, espases que partien un ho-

me en dos, llanses y fletxes que atravessaven totes les armadures... Y 's va rodejar dels servidors més lleals y més valents de tota la rajania, y fins el propi Rajà va anar a capitanejar els seus defensors. Tants ne tenia, y tan bé'ls pagava, que varen arribar a esser més nombrosos que tots els lladres que pogués arribar a haverhi en aquells països. Tan ben equipat y tan ben defensat estava, que un exèrcit crescut no hauria pas pogut pèndreli una sola de les seves caixes.

Y aixís viatjava.

Però uns quants lladres estúpids, un día que travessava un bosc varen atacar-lo, y ben bé s'en haurien penedit si no haguessin sigut esmicolats per la formidable caravana.

Un altre lladre qui era més espavilat, al saver la trista sort dels seus companys, s'en va anar a consultar a un sacerdot de Siva, de gran anomenada.

Aquest era un sabi que vivia sol en un forat d'una montanya, sense més companyia que uns quants morts; y per això y perquè era vell de cos y d'ànima li deien sabi.

—En nom de Siva, el déu de la Mort a qui tu serveixes y jo també, diguem què ting de fer per'apoderarme dels tresors del més ric dels homes.

—El medi es ben senzill fill meu,—li va respondre l'ermità sivaita.—Ves a trobarlo, però veshi desarmat y mansuetut perfecta, feste amic seu y fesli present d'aquest vel brillant pregantli que se'l posi, y dientli que ell ha de darli la immortalitat, la vida eterna. Y res més.

—¿Y després?—va preguntar el lladre al veur' el vel lluent y enterc que l'ermità li donava.

—Després aquest home serà teu. Aquest vel enlluernador que ell pendrà per una llum, no es ni llum ni vel, sinó un nus escorredor. Quan se'l haurà posat, ja serà teu ell y tot lo seu, y ordenarà als seus servidors que t'entreguin tot lo que vulguis, en nom de la llum que ell creurà veure, y además que't defensin de tots els altres lladres y fins dels que no'n són. Y tothom se prosternarà davant teu, y tu'ls manaràs a tots.

—Y jo't sacrificaré tants homes com pugui, fente fer en nom de la llum del vel grans matances y carniceries al engròs—respongué'l lladre.

Y efectivament tot va succeir tal com el sant ermità de Siva havia dit. Y el gran ric fins ne va estar content d'esser subjugat pel lladre-murri, y tots els seus també.

Aquell vel enlluernador, que tots cregueren llum y que sols era un nus escorredor, se deia FE, y ha conservat tota sa eficacia fins a nostres dies.

POMPEIUS GENER.

Retrat de Joana Dubarry

Es la comtesa dels cabells d' or,
alegra y perfumada:
sos llabis semblan un petit cor.
de noya enamorada.

Sas galtas tenen del lliri blanch
la pura transparencia:
sos ulls reflexan el riure franch
del món de la inconsciencia,

En sa mà esquerra té un ram guarnit
de rosas que no viuen:
en sa mà dreta un ventall florit,
ab gays amors que riuhen.

Son coll recorda l' alta blancor
de la hivernenca lluna
quan plena escampa sa lluhentor
dessota la nit bruna.

Son cos magnífich, fresch com l' esclat
de viroladas toyas,
té de las deas la majestat,
la gracia de las noyas.

Immòvils parlan sos llabïons
de festas cortisanas,
de grans disbauxas, de rigodons,
de besos y pavanas.

De seda blanca coberta va
y puntas vaporosàs;
armonisadas per destra mà
brillejan voluptuosas.

Ens diu tot' ella que may tingué
virtut, puresa, calma;
que 's vinclà folla sota 'l plahê
com retorsada palma...

Y una veu dolça, com sò perdut
que al fons del cor s' endinsa,
trenca amorosa ma solitud...

L' aymada de Lluís quinse

aixís me parla: «Pobre mortal
del segle de la prosa,
que tens la ciencia per ideal,
per un no res la rosa:

Míram: soch morta. Ja no 's consúm
ma carn enamorada:
ma sang recorda l' aygua del flum
després de la glassada.

Ja res exalta mon llabi roig:
avans el rey de Fransa
cóm me 'l besava, trobanti 'el boig
l' infern de la gaubansal

Mes homs vingueren, sorruts, malvats,
que odiavan la bellesa,
y proclamaren exasperats
el triomf de la lletjesa.

Per' xò fuy morta. Mon coll tan tou
segà la guillotina.

Als homs horribles mostrada fou
ma testa de gran ninal»

Com pel capvespre, l' oreig decàu
atravessant l' arbreda,
aixís s' allunya la veu suau
creuhant la cambra freda.

Es la comtesa dels cabells d'or,
alegra y perfumada;
sos llabis semblan un petit cor
de noya enamorada.

GERONI ZANNÉ.

Notícies

El nostre estimat amic y company en Xavier Monsalvatje fa molts dies guarda llit: encara que la seva malaltia sortosament no revesteix gravetat, es molesta per sa excessiva llargada.

Desitgem de tot cor un ràpid restabliment al nostre estimat amic y que ben aviat pugua compartir am nosaltres altra vegada, la redacció de LECTURA.

El vinent nombre de LECTURA el dedicarem a les fires y festes de Giro-

na. Publicarem una informació de la festa dels Jocs Florals y am molt gust acceptarem les fotografies que'ls aficionats gironins vulguen enviarnos de qualsevol altra festa que se celebri, a fi de donarne una gráfica impressió en el nostre nombre vinent.

La comissió respectiva del nostre Ajuntament ha donat lectura al projecte de construcció de mercats per bous y grans y al projecte d'emprèstit.

Sens espai pera ocuparnos degudament d'amdós projectes, desitgem que els nostres concellers tinguin el major acert en assumpte de tanta importancia per la ciutat y que les passions polítiques no enterboleixin ni un moment la serenor del judici a fi de que, obra que conceptuem de nova vida pera la ciutat, no 's converteixi en una font de disbauxes y desacerts.

En Clará.—Ha sigut a Olot en Josep Clará, escultor premiat am la medalla d'or a l'exposició de Bruseles. En Clará no oblida a la seva patria y ha promès enviar dues de les seves obres al museu d'aquesta ciutat. Grans mercès al honorable patrici.

Nova temporada.—A Barcelona, seran dos els teatres que aquest any donen obres catalanes. Encara que molt poc a poc, sembla que s'inicia ja la baixa de les obres del genre infim, y el públic va mostrant predilecció per obres més artístiques. No cal dir lo que 'ns plau aquest ressorgiment d'art catalá, més remarcable en aquest temps en que sembla talment vensuda la causa de Catalunya.

Les quatre primeres funcions que's donguin al Principal, iran dedicades a Pitarra, Guimerà, Rusiñol, Iglesias y Saineters catalans.

L'Opera de fires.—Com es tradicional en el nostre teatre actuarà durant les fires vinents una companyia d'Opera. Donarà am seguretat les mateixes funcions de sempre, y els nostres veïns y forasters continuaran educant el seu art musical en obres que ja s'han retirat de tots els teatres. Es deliciós aquest tradicionalisme d'òpera mansa.